

SLIKAR PLOČNIKA

Đina Bonaguro

Dženis Kirk

Biblioteka

ISTINITE ŽIVOTNE

SUDBINE

*Slikar
pločnika*

ĐINA BONAGURO I
DŽENIS KIRK

Leo Commerce
Beograd, 2007

Naziv originala
The Sidewalk artist
Gina Buonaguro and Janice Kirk

Naziv knjige
Slikar pločnika
Đina Bonaguro i Dženis Kirk

Copyright © 2006 by Gina Buonaguro and Janice Kirk
Copyright © 2007 za Srbiju Leo commerce, Beograd

Ova publikacija u celini ili u delovima ne sme se umnožavati, preštamovati ili prenositi u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvom bez dozvole autora ili izdavača niti može biti na bilo koji drugi način ili bilo kojim drugim sredstvom distribuirana ili umnožavana bez odobrenja izdavača.

Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač po odredbama Zakona o autorskim pravima.

Urednik:
Nenad Perišić

Prevod:
Miroslav Stanić

Lektor i korektor:
Sladana Perišić

Prelom i korice:
Ateneum

Za izdavača:
Nenad i Sladana Perišić

Izdavač:
MIP Leo commerce, Beograd

Plasman:
MIP Leo commerce, Beograd
Generala Mihajla Nedeljkovića 65/2

011/227-2077
011/2166-712
011/2166-714
063/507-334

E-mail:
nesaperisic@gmail.com
info@leocommerce.co.yu
www.leocommerce.co.yu

Štampa:
S.A. Kona - Beograd

Tiraž:
1000

ISBN 86-83909-58-1

Za Edžaj, Ameliju, Ostina, Dejvida i Vestlija

Nastao sam iz snova tvojih
U prvom počinku noći slatke,
Kad vetrovi dišu tiho.
Pri sjaju zvezda jarkih.

– PERSI BIŠ ŠELI, “Indijanska serenada”

Ne znam da li sam tada bio čovek koji sanja da je leptir,
ili sam sada leptir koji sanja da je čovek.

– ČUANG CE

Ova priča počinje sa kišom

Koliko god da su divljenja vredni, ni Ajfelova kula, ni Notr Dam niti bilo koja od čuvenih znamenitosti nisu uistinu uzbuđivali Tuliu. To su činile male stvari. Prozorska daska sa saksijom geranijuma i neki letimičan pogled na čipkanu zavesu, način na koji se sunce odražava u nekoj barici, odjek njenih potpetica dok korača niz neku usku kaldrmisanu ulicu, ukus kafe u bašti nekog café-a, oglašavanje dece koja se doživaju na francuskom.

I taj, taj kratak trenutak kiše, pljusak dok sija sunce. Sunčeva svetlost koja pretvara kišne kapi u zlato. Ona podiže lice prema plavom nebu, a kapi joj hlade kožu. Za nju, kiša je uvek obuhvatala sećanje na tugu, gubitak – mada nikad nije bila u stanju da ustanovi zašto ili čega se to seća.

Pljusak je prestao skoro odmah nakon što je počeo, ali njegov čisti miris zadržava se u vazduhu, a osećaj tuge zamenjen je podjednako tajanstvenim osećajem obećanja i obnavljanja. Ona sklapa oči, sunce suši kišne kapi poput suza na

njenim obrazima. Ona pohranjuje taj trenutak blizu srca da bi ga ponovo iznela na videlo nekog tmurnog jesenjeg dana u Njujorku.

To pevanje kiše poput blagoslova.

Koluti od dima poput popodnevnih oreola

S koro da nije primetila anđele. Ne zna kako. Ali oni su tu kada je otvorila oči. Hladni i nepomični ispod prošarane senke jednog javora, nedirnuti tom kratkom provalom kiše, anđeli je iznenađuju. Ne bi ih očekivala ovde među uličnim prodavcima sa njihovim izloženim majicama, dopisnicama i minijaturnim Ajfelovim kulama.

Anđeli su dovoljni da učine da zaboravi svoja bolna stopala i drvo ginko u koje se upravo zaljubila u botaničkom vrtu. Videla je ginko i ranije ali ni jedan tako veličanstven. Ona želi, ne prvi put, da njena žudnja za vrtom bude zadovoljena sa više od nekoliko saksija na betonskom balkonu. Nije da ona ima na raspolaganju stotinu godina koliko je potrebno da izraste toliko veliko drvo, ali ako bi začela jedno iz neke majušne sadnice, bila bi to poprilična zadužbina.

Umesto toga, zadovoljiće se čaurama semenki koje je sakupila sa vrtnih makova u koralnim nijansama ružičastog, naranđastog i žutog. Već može da ih zamisli kako cvetaju među njenim trešnjastim paradajzom i geranijumima. Hoće li joj carinici dozvoliti da prenese seme? Pita se kakva bi šteta nastala ako bi to učinila. Pustila bi uz vetar pregršt makova na Njujork? Teško da bi se o tome snimali filmovi katastrofe.

Voli Pariz. Sa prikladnom obućom, on je veoma prohodan, sa svojim širokim trorednim bulevarima, užim kaldrmisanim ulicama, parkovima i vrtovima. Bez visokih zgrada Menhetna, može se videti i nebo. Zavolela je Njujork, njen prigrljeni grad, ali Pariz stvara manje klaustrofobičan utisak – osećaj da njegove veze sa okolinom nisu potpuno raskinute.

Do pljuska – dok sija sunce, do anđela, tražila je neku klupu gde bi mogla da se odmori. Trebalo je da odluči da li da nastavi do Luvra, kako je planirala, ili da se vrati u hotel i promeni cipele. Cipele krem boje, četvrtastih potpetica stila 1930-tih Mari Žan – koje je juče, ne razmišljajući, kupila u blizini trga Vandom – nisu bile namenjene za sate razgledanja znamenitosti. Etan, za kojeg je spoljašnji izgled sve, rekao bi joj da savlada bol kao da trči maraton, ali Tulia je više volela udobne cipele – i smatra da je to još jedna od nepremostivih razlika među njima.

Anđeli su joj poznati. Brada oslonjenih na punačke ruke, gledaju zamišljeno prema nebu obojenom oker bojom. Ona ponovo pilji u njih, proučavajući ih. Možda je *zamišljeno* pogrešna reč. Možda treba reći *pokajnički*. Sa svojim razbarušenim kosama, moguće je da su ti anđelčići skovali neko nevaljalstvo.

To nije obično žvrljanje po pločniku. Bogate naslage krede u boji preobratile su taj sivi komad betona u sjajno remek-delo. To je rad nekoga ko je uistinu talentovan, genija možda, nekoga ko je u stanju da preobrati ravnu površinu u nešto srodno živoj materiji – ili, u ovom slučaju, bogomdano.

Leđima okrenut prema njoj, umetnik kleči, dodajući nebu oblake brzim potezima. Jedan crni bere¹ nabrekao od novčića počiva pokraj slike, a neki čovek baca nešto sitnine u njega dok prolazi, ne usporavajući koračanje. Slika je još više očaravajuća zbog svoje krhkosti. Za nekoliko sati, nežna lica kerubima² biće ostrugana nepažljivim stopalima, a neka sićušna kišica je dovoljna da pločnik ponovo preobrati u prljavi beton.

Tulia stavlja jedan evro u bere. Ne može to da objasni, ali izgleda kao da je najvažnija stvar na svetu da iskaže koliko se divi njegovoj slici od krede. "*C'est très jolie,*³" kaže ona, obraćajući se gustom, tamnom konjskom repu koji se spušta sve do ispod njegovih lopatica. On nosi pantalone od crnog džinsa i crnu košulju, oboje pohabani i izbledeli od iznošenosti. Preko košulje je jakna sa goblenom izvezenim razuzdanim spletom ptica, sunca i cvetova. Njegove boje takođe su izbledele od vremena, ali ipak je lep.

"Hvala vam," odgovara on na engleskom sa akcentom, ne nasedajući ni za trenutak na njen francuski, niti podižući pogled sa svog dela.

"Govorite engleski?" pita ona sa olakšanjem.

"Govoriću kako god hoćete," kaže on, neznatno pomerivši glavu i obraćajući se njenim novim cipelama.

"Osim malo francuskog koji sam naučila u školi, nažalost, govorim samo engleski."

"Odlično govorite francuski," kaže on, a, mada mu je zahvalna što želi da bude ljubazan, svesna je da laže. Ipak, zahvaljuje mu dok još nekoliko novčića zazveckaše u kapi.

"To je Rafael, zar ne?" pita ona. "Mislim na sliku."

1 Plitka i okrugla francuska kapa (franc.).

2 Andeo (grč.).

3 Veoma je lepo (franc.).

“Tako je. I lepo je od vas što ste se zaustavili i primetili to,” kaže on, ne prekidajući rad. Vrhovi njegovih prstiju su mélan-ge⁴ boja od krede.

“Mora da ste se zabrinuli kad je počela da pada kiša.”

“Bio je to samo pljusak dok sija sunce, nedovoljan čak ni da se probije kroz lišće.” On meša boje oblaka bočnom stranom šake i oni postaju nežni i obilni pod njegovim dodirirom. “Video sam vas”, nastavlja on. “Dok su svi drugi samo prolazili, vi ste se zaustavili. Evo, rekoh sebi, žene koja ceni lepotu. Da li dobro poznajete umetnost?”

“Volela bih da je tako,” kaže ona, osećajući se pomalo u neprilici što je on posmatra. “Ali osim jednog kursa o istoriji umetnosti, moje znanje prilično je skućeno.” Bilo je naravno otvaranja izložbi kojima je prisustvovala sa Etanom u SoHo-u, sećanje koje je uvek podseća na sliku neke džinovske lopte od ljudske kose koja izgleda kao nešto što je iskašljala neka veoma velika mačka.

Prepoznala je samo anđele jer su oni bili svuda reprodukovani – na šoljama za kafu, božićnim čestitkama, kutijama kukuruza kokičara za mikrotalasnu pećnicu, čak i na oznaci dvorane za bilijar pored knjižare u kojoj radi, bilijarski takovi obuhvaćeni punačkim prstima. U stvari, oni su bili potpuno svedeni na cliché⁵. Ali ne i ovi anđeli pred njom, treperavi poput obojenog stakla, naizgled sveži i nadahnuti poput originala koje je Rafael naslikao pre pet stotina godina.

“Ima li Rafaelovih slika u Luvru?” pita ona. “Idem tamo popodne.”

“Ima nekoliko. Ako sednete, ispričaću vam o njima. Skoro sam ovo završio, a malo razgovora bi dobrodošlo. Osim toga, te cipele vam lepo stoje, ali mora da ubijaju vaša stopala.”

4 Mešavina (franc.).

5 Matrica (franc.).

Ona se smeje. “Ubijaju. Tražila sam mesto gde da sednem kada sam ugledala vaše anđele.” Sunce je već osušilo pločnik i pljusak je postao samo sećanje.

“Moj kaput je ispod drveta,” reče on. “Raširite ga i tamo se odmorite. Biću gotov za tren.”

Ona rado prihvati njegovu ponudu, ugodno se spuštajući na kaput. Lepo je sa nekim popričati. Osim recepcionera u njenom malom hotelu na bulevaru Port-Royal, jedva da je progovorila sa bilo kim tri dana koliko je provela u Parizu.

Izuva cipele pre no što je izvukla bocu sa vodom iz svoje torbe i otpila gutljaj. Voda je topla i ima ukus plastike. Za trenu-tak posmatra umetnika. Još uvek joj je okrenut leđima i osim njegove duge, tamne kose, tek treba da ga dobro pogleda. Ono što može da vidi je lepo isklesan, maslinast obraz, vitak stas, jakе šake umrljane kredom i odsjaj jakne sa goblenom koja je skoro isto toliko očaravajuća koliko i anđeli. Svetlost joj izmamljuje galaksiju meseca, zvezda i sunca pre no što učini neznatan pomak da se oni povuku u pozadinu i preovlada vrt sa cvećem i pticama. Volela bi da ima takvu jaknu, ali za sve vreme provedeno u pretraživanju jeftinih prodavnica i pijaca Donje Istočne strane nije videla ništa tako lepo.

U poslednje vreme Etan je kritikovao njenu odeću – njene pronalaskе, kako ih je zvala – kao što su starinska bela čipkana bluza i kratka crna somotska suknja koje sada ima na sebi. Usred jedne od njihovih prepirki, Etan joj je rekao da izgleda kao neka dikensovska beskućnica i nije bio impresioniran kada mu je rekla da je upravo takav izgled ono čemu ona teži. Zna da bi on više voleo kada bi se ona oblačila više nalik njihovoj prijateljici Džoan. Ali ona nije kao Džoan, koja je nasledila svoj izgled skoro supremodela od svoje majke, brazilske glumice. Na Tuliji, sitnoj ali lepo građenoj i sa svim oblinama za koje je Etan nekad tvrdio da uživa u njima, dizajnirana odeća izgledala je sa-